

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Preporučamo najpismu tiskaju po 5 avc. svaki redak. Oglaš. od 3 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja na pogodbu se upravitom. Novci se šalju poštarskom naplatnicom (bezno postale) na administraciju „Naša Slova“. Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, ceka to javi odpravničtvu u otvorena pisma, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

„Mogao rana mala stvari, a našega sve pokvari“. Nar. Pos.

Iskazi svakog četvrtka na arka.
Dopisi se nevrtafaj ako ne netiskaju.
Nehijegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for. za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2, i 3 za pol godinu. Izvan carovine više poštarina.
Na malo jedan broj 3 novč.
Uredništvo i administracija naša u se u Via Carintia br. 25

Poziv na predplatu.

Početak ovog mjeseca, iztekla je mnogim našim čitateljem predplata na prvo polugodišće 1890. godine. Imade žalibože i takovih, koji nam duguju predplatu za jednu i više godina. Molimo dakle jedne i druge, da učine svoju dužnost, da nebude poslize njim i nam neprikladni. Izdavanje lista neodvisna stoji velikih žrtava i dosta novca. Svaki prijatelj naše svete stvari dužan je, da nam olakša posao oko izdavanja ovog jedinog glasila za hrvatski puk Istre.

Novce molimo, da nam se šalje poštarskom naplatnicom. „Naša Slova“ stoji na godinu za imućnije 5 fr. a za seljake 2 for. Na pol godine polovicu gornjih cijena.

Uprava „N. Slova“.

Izborna borba u Pazinu.¹⁾

(Konač.)

Sada navesti ćemo imena onih birača protivne stranke, koji su pripušćeni k glasovanju, prem su po našem nazoru imali biti odbiti:

1. Anton i Vjekoslav Ortis iz Novaki. Vjekoslav Ortis je pred više vremena umro. Anton Ortis nije dakle mogao glasovati i to tim manje, jer se nije nišim izkazao, da je nasliedio svojega brata. Osim toga valja spomenuti, da je već pred više vremena prodat na javnoj dražbi imetak obih Ortisa.

2. Baštinci Frana Coverlize imali su sami glasovati, ili ako maloljetni, po svojih zakouitih zastupnicih. Unatoč tomu pripušćen je k glasovanju Ivan Margetič, koji se izkazao kao punomoćnik.

3. Moise Penco stanujući u Trstu, ovaj je pripušćen k glasovanju prem je prodao kuću, te time izgubio izbornu pravu.

4. Fran i Eugen Baćao iz Pićna pripušćeni protuzakonito k glasovanju, jer je za nje glasovao Fortunato Lupatina sa punomoćju.

5. Baštinci Antona Bastianutti. Za ove je protuzakonito odao glas Šime Curellich iz Pićna, koji se je izkazao sa punomoćju.

6. Fran, Ferdinand i Vjekoslava Dragovina te Karolina Zanka. Ovi morali su koga između sebe opunomoćiti. Toga nisu učinili već je za nje glasovao kovač Dobrila, dakle protuzakonito.

7. Fran Palman pok. Ivana iz Gologorice neposjeduje ništa, ipak pripušćen je k glasovanju.

8. Josip Dequal baštink Dequal Vicka. Za ovoga

je protuzakonito pripušćen k glasovanju Anton Runko.

Naši birači, videć postupak izborne komisije, počeli su se sgražati te prosvjedovati, nu naši uvidjavniji muževi umirili su ih, jer bi svaki nemir bio izpao na korist protivničku. Med članovi komisije, koji su se osobito odlikovali za izključiti naše birače, bio je Innocent Fabris, koji se je prvi ustajao. Istini za volju moramo iztknuti, da član komisije g. dr. Egid Mrach nije glasovao za izključenje, gdje se je to jasnomu slovu zakona protivilo. Ostala četiri člana komisije bijahu uvijek složna. Izborni čin trajao je od 8 sati u jutro do 12 1/2, pak od 2 do 7 sati na večer. Protivnici imali su do podne jednaki broj glasova, te su se već nadali, da će pobjediti. Razaslali na sve strane obćine košije, da dovedu birače, nu nisu nego par njih doveli iz Gologorice. Kaže se, da su jednomu našem biraču iz Gologorice nudjali 50 for. za njegov glas, što je ipak dotičnik odbio. Poslije podne dolazili su na red naši birači, tako da je uvijek naš broj raso. Kod drugoga čitanja imenika birača pristupili opet nekogji birači protivne stranke, ili bolje rekuć oni, koji su došli sa punomoćju za druge glasovati.

Oko 6 1/2 sati zapitani su birači, dali su već svi glasovali, te pošto se nitko već prijavo nije, zaključen bi izbor, te se prešlo na brojenje glasova. Uspjeh brojenja bio jest taj, da je za naše predložene glasovalo 113 njih, za protivničke 80, tako da je naša stranka pobjedila i u I. tielu sa 33 glasa većine.

Ako pak dodamo k našim glasovom i onih 12, što su bili neopravdano izključeni, to je naših glasovalo 125. Odbiv od protivničkih 8 neopravdanih glasova, ostaje 72, dakle protivnici ostali su u velikoj manjini. Opaziti pako moramo, da med ova 72 glasa ima se računati 12 glasova odanih od naših seljaka, 7 glasova činovnika i učitelja, 6 birača, što stanuju izvan mjestova obćine i nje-koliko ženskih glasova tako, da se broj birača talijanske neodvisne stranke, što stanuju u obćini, svadja na 40 glasova. Ako se ovaj broj prisposdobi sa našimi birači, koji broje na hiljade, tada je sasvim jasno, da nemože kod sviestnih muževa osako našena talijanska manjina imati nikakova upliva, jer izdejava pred ogromnom većinom.

Uspjeh izbora djelovao je silno na protivnike, koji su se mirno udaljili, dočim su naši birači sa veselim „živio-klici“ popratili proglašenje uspjeha u sva tri izborna tiela. Birači izpratili su sa oduševljenimi „živio-klici“ g. kotarskoga kapetana do njegovoga staza i pjevajuć razili se svaki svojoj kući. Na večer vidilo se više kresova u pazinskoj okolici. Time svršili su se obćinski izbori u Pazinu u najvećem miru i redu tako, da se za celih 9 dana izbora nije vidjelo niti jednoga c. kr. žandara. Najbolji je to dokaz, kako se naš narod znade

uzorno ponašati, kad ga nitko neizazivlje.

Da je kod izbora u I. tielu sudjelovala komisija sastavljena od po-uzdanika naše stranke, tada bi bili protivnici svračali svaku krivnju na nju, jer da je tobože pripustila naše a odbila protivnike. Pošto su voljom načelnika bili protivnici u komisiji, to neznamo što će sada navesti za uzrok svojoj propasti. Osvjedočit su se pako morali, da se naša stranka neboji ni protivničke komisije, jer naša stranka sačinjava malom iznimkom cijelo pučanstvo ove prostrane obćine.

Mi s naše strane nemožemo ni danas zaključiti, a da nedoviknemo svim našim biračom, kojih su nekogji po 4 sata daleko potekli na izbor: Bog Vas poživio i hvala Vam, što ste osvijetlili Vaše poštene lice! Muževi, koje ste izabrali, jamče, da će raditi vazda na korist Vaše velike obćine. Živili!

Pastirski list

austrijskih biskupa.

(Dalje.)

Eto dakle, predragi u Isusu, to je sud. to su bojarini, to su opomene i zahtjevi sv. Oca glede bezvjerskih škola; u tih školah uvidja on grozna nesreća za ljudski rod, u njih opaža on mladost, koja ne poznavajuć straha božijeg, neće podnašati nikakvih granica čudoredja, i buduć ne zna i nemože ništa odreći svojim željam i podnam, lahko se daje zavadjati k političkim prevratom. Taj sud sv. Oca, i tu njegovu bojazan podkriepilje žalibog i opravdana žalostno izkustvo, koje i mi sami imademo; njegove dakle opomene vriede i za nas.

Zahtjevamo pak katoličke javne pučke škole i radi toga, jer znamo, da su to i Vaše vlastite želje, predragi u Isusu. Zar Vam se nebi na žao dalo, kad bi mi o Vam mislili, da Vam je svejedno, da li je školski urgoj za djecu Vašu od vremena i vječne sreće il nesreće? Oh da mi nasuprot za cijelo držimo, da je bio glas Vaše javnosti, kad ste ono jur davno u katoličkim skupšćinah i bezbrojnim dopisi i molbami zahtjevali katoličke škole za Vaša djeca. I dotični zaključci drugog obćeg austrijskog katoličkog sabora mjeseca aprila i maja prošle godine, zar nisu i oni pravi odjek te Vaše srdačne želje?

U tom katoličkom saboru naimo svi su prisutni jednoglasno i med živim odobravanjem, a i u podpanom anglašju s onimi, koji zapriječeni ne moguše prisustvovati — kako to svjedoča mnoge pouzdanice — ovako izjavili:

„obzirom na to, da roditelji imadu nepovriedivo, pače najsvetije pravu na urgoj svoje djece;

„obzirom na to, da je obitelj nako spojena s crkvom;

„obzirom na to, da je crkvi od Boga namienjena zadaća, da narode podučaje i usgaja i da ona sama, kako nitko drugi, imade za to potrebnu vlast i sredstva;

„uvažujuć nadalje, da usljed društvenih naših odnosa ja daleko ogromnija većina pučanstva treba pomoć pučke škole za potrebni urgoj i naobrazbu djece, da je dakle pučka škola od najviše, pače odnauće važnosti za obitelj za crkva i za državu;

„obzirom napokon i na to, da su

djeca zakonom prišljena polaziti školu: dužni su katolici po svojoj svjesti, a po tomu imadu i pravo zahtjevati kao najsvetije svoje pravo od državne vlasti ono jamstvo za vjerski odgoj mladeži, koje je usljed postojedih okolnosti potrebno, i koje se daje pošćiti jedino onda, ako se opet uvede vjerska škola“.

Eto, predragi u Isusu, u toj izvaji navedeni su svi razlozi, koji Vam ne samo nalazu dužnost, već koji Vas i ovlaštaju, da zahtjevate vjersku školu. Vi roditelji katolički, Vi ste pravi i prvi odgovjitelji i učitelji Vaše djece; boji zakon i red naravi namienjuju Vam to mjesto sa svimi njegovimi dužnostai i pravi. Neima vlasti na svijetu, koja bi Vas oslobodila od dužnosti uzgoja djece Vaše, a isto tako i neima je, koja bi Vam mogla to pravo uzkratiti. O ispunjenju te dužnosti odgovarati ćete jednom pred sudom božijm; tu odgovornost ne možete prenieti na drugoga. Vi sami dobiti ćete za ispunjenje te dužnosti vječnu nagradu, a i Vi sami i nitkoji drugi, bi morali nositi vječnu kaznu, kad bi tu dužnost zanemarili.

Nu škola je već po svojoj zadaći pozvana, da roditeljem preuzme dio dužnosti uzgoja djece. S toga moradu roditelji neprestance zahtjevati, da im budu djeca u školi onako uzgojena, kako to oni žele t. j. u katoličkom duhu, jer tako bi ih oni kod kuće usgajali. Gdje se dakle katolički roditelji, tuj ne može i ne smije škola djecu odgajati drugačije nego po želji roditelja t. j. na katoličku.

Neda se, predragi u Isusu, poreći, da i država imade svoj dio kod uzgoja djece i da tuj i ona imade svoju pravu. Mi joj ta prava necemo ni krajiiti ni niekati, al nasuprot odričito pravjedujemo proti svakom sumnjenju, kojim se izvraća naša namjera. Rado priznajemo, da je usljed današnjih okolnosti skoro neobhodno nužno, da država upotriebi svoju moć i na školu. Nu imela prava kod škole koliko mu drugo, ona nikad ne ima prava, da odgoji katoličko djete proti volji i dužnosti katoličkih roditelja; to pravo si ona nikad neće moći dokazati, a još manje moći će se s njime poslužiti, bez da povriedi naravno pravo roditelja.

Sudite dakle sami, predragi u Isusu! Ako je urgoj Vaše djece pravo pravato Vaše pravo, ako Vi kao katolički roditelji ne možete i ne smijete Vašu djecu drugačije usgajati nego na katoličku, ako Vi Vaše pravo i Vašu dužnost uzgoja dielomice školi prepustate i školu si zamjenicom stvarate: što onda morate zahtjevati od škole? Ništa manje, nego da se Vašu djecu u školi u katoličkoj vjri usgaja, t. j. da se ju uvadja u katoličko-vjersko življenje, da se ju potiče i priuči ka katoličkom mišljenju i djelovanju, jednom riječi: da se ju usgaji na katoličku. A to smijete tim više tražiti, pošto ste dužni djecu Vašu slati u školu, koje po zakonu Vi sami morate uzdržavati.

Nije s toga ni dostojan nit pravedan prigovor, da Vam je po zakonu slobodno držati katoličke privatne (vlastite) škole. Jer čemu Vas siliti, da dvostruko breme preuzmete, kad Vam je često i jedno preteško? Zar nije dostojnije i pravednije, da oni, koji žele bezvjersku školu, i sami si ju uzdržavaju?

Mi dakle sa svojim zahtjevom i Vaše pravo zastupamo i branimo. U Vašem imenu, u imenu crkve, kojoj djeca Vaša usljed sv. krsta pripadaju, u svojem vlastitom imenu, pošto su neumrle duše povjerenе našoj pastirskoj skrbi, zahtjevamo katoličke škole. Time vriedimo najsvetiju svoju dužnost, koju nam božanski apstolčić naloži prema Vam i Vašoj djeci riečju: „Idite i učite sve narode . . . da drže sve, što sam Vam zapovjedao“.)

¹⁾ Iz zadnjega broja izpalo je krivnjom alagana pod br. 10, da su Stipe i Ivan Ukouić iz Kašćeroga pripošte iz Gologorice, a pod br. 11, da su Tomaš i Mato Belušić iz Gologorice odbiti, jer da su materijalno rasidjeljeni, prigovaralo se, da to nasljeduju, jer da je porez nasljedjen, no sta nije ništa pomoglo. Op. Ured.

²⁾ Navedeno pismo francuskim biskupom.

³⁾ Mat. 25. 19. 20.

